

‘Schip een zuiver hart in mij’ PSALM 51 – EEN BOETEPSALM

WOORD VAN WELKOM

LIED: ZJ 320 Erbarm U, God en delg genadig

1. Er - barm U, God, en delg ge - na - dig het kwaad dat
2. Ik heb mij te - gen U mis - dra - gen, voor U al -
3. Laat in mijn hart uw wijs - heid zin - ken, her - schep mijn
4. Laat mij de roep der vreug - de ho - ren en wek zijn
5. Geen brand - al - taar kan U be - ha - gen; maar uw barm -

1. ik heb aan - ge - richt en was mij schoon: ik zie ge -
2. leen heb ik mis - daan: Gij moogt voor uw ge - richt mij
3. hart in zijn ge - heel; be - spren - kel mij, ik zal weer
4. weer - galm in mijn ziel: ik roep te - rug al wie ver -
5. har - tig - heid aan - schouwt wat ik be - reid als of - fer -

1. sta - dig mijn zon - den voor mijn aan - ge - zicht.
2. da - gen, en in recht - vaar - dig - heid mij slaan.
3. blin - ken en schit - te - ren als ver - se sneeuw.
4. lo - ren uit uw ge - na - de ne - der - viel.
5. ga - ve: een hart vol dee - moed en be - rouw.

O - pen mijn mond om U te lo - ven, stort in mijn

hart, een nieu - we geest!

DE TEKST LEZEN

Psalm 51 behoort tot het tweede psalmboek (42-71) en wordt gecategoriseerd als een boetepsalm. In het psalterium vinden we nog andere boetepsalmen terug (6, 32, 38, 102, 130 en 143). De psalmist betuigt hier in zeer sterke verwoordingen zijn zondigheid en schuld. De psalm wordt toegeschreven aan David (zie verzen 1 en 2). Hij wordt zelfs in het leven van David gesitueerd en legt een verband met 2Sam 11-12. Dit zorgt voor een extra elan bij het lezen van de psalm. Het vragen om erbarmen en genade na het besef van zonde.

De psalmist vraagt om Gods genade en erbarmen omdat hij grote zonden heeft begaan. Dit besef van zonde en schuld wordt expliciet vernoemd. Hierdoor hoopt de psalmist dat ze worden weggenomen door God. Als God inderdaad zijn schulden wegneemt, dan is er vreugde en kan er iets nieuws ontstaan.

Psalm 51 is de meest diepzinnige boetepsalm. De psalmist wentelt zich niet in een beklag over ziekte of dreigende dood, maar concentreert zich op de gedachte van de zonde als breuk met God. Het is door Gods' genade dat de mens weer hersteld kan worden en zo ook de relatie met God, met andere mensen en met jezelf.

Psalm 51

We lezen en bidden de psalm zoals hij er staat. We hebben aandacht voor de structuur en de bewoordingen.

51¹ *Voor de koorleider. Een psalm van David,*
2 *toen de profeet Natan hem had bezocht, nadat hij met Batseba geslapen had.*

3 Wees mij genadig, God, in uw trouw,
4 u bent vol erbarmen, doe mijn daden teniet,
 was mij schoon van alle schuld,
 reinig mij van mijn zonden.

5 Ik ken mijn wandaden,
6 ik ben mij steeds van mijn zonden bewust,
 tegen u, tegen u alleen heb ik gezondigd,
 ik heb gedaan wat slecht is in uw ogen.

 Laat uw uitspraak rechtvaardig zijn
 en uw oordeel zuiver.
7 Ik was al schuldig toen ik werd geboren,
8 al zondig toen mijn moeder mij ontving,
 maar u wilt dat waarheid mij vervult,
 u leert mij wijsheid, diep in mijn hart.

9 Neem met majoraan mijn zonden weg en ik word rein,
10 was mij en ik word witter dan sneeuw.
 Laat mij vreugde en blijdschap horen:

11 u hebt mij gebroken, laat mij ook juichen.
Sluit uw ogen voor mijn zonden
en doe heel mijn schuld teniet.

12 Schep, o God, een zuiver hart in mij,
13 vernieuw mijn geest, maak mij standvastig,
verban mij niet uit uw nabijheid,
14 neem uw heilige geest niet van mij weg.
Red mij, geef mij de vreugde van vroeger,
de kracht van een sterke geest.

15 Dan wil ik verdwaalden uw wegen leren,
en zullen zondaars terugkeren tot u.
16 U bent de God die mij redt,
bevrijd mij, God, van de dreigende dood,
en ik zal juichen om uw gerechtigheid.
17 Ontsluit mijn lippen, Heer,
en mijn mond zal uw lof verkondigen.

18 U wilt van mij geen offerdieren,
in brandoffers scheidt u geen behagen.
19 Het offer voor God is een gebroken geest;
een gebroken en verbrijzeld hart
zult u, God, niet verachten.

20 Wees Sion welgezind en schenk het voorspoed,
bouw de muren van Jeruzalem weer op.
21 Dan zult u de juiste offers aanvaarden,
offers in hun geheel verbrand,
dan legt men stieren op uw altaar.

- *Wat treft mij?*

DE TEKST VERKENNEN: EEN TWEELUIK

Algemeen

Psalm 51 wordt ingeleid en gesitueerd bij een specifiek moment in het leven van David (verzen 1-2). David ziet de mooie Batseba baden. Door passie overmand pleegt hij overspel met haar. Om dit alles te verbergen laat hij Uria, de echtgenoot van Batseba, vermoorden. Opvallend is dat Uria zeer trouw in dienst stond van David (2Sam 11-12). Het is dankzij de profeet Natan dat de koning zijn schuld inziet en uitroept:

‘Ik heb tegen de Heer gezondigd.’ (2Sam 12,13)

Toch is het zeer onwaarschijnlijk dat David de dichter is. Zeker de slotverzen (20-21) kunnen niet van David zijn omdat de tempel nog niet gebouwd was. De sfeer en de inhoud van deze psalm doen eerder denken aan de tijd vlak voor de ballingschap. Er groeide toen een groot zondebesef in Israël. Dat de eerste twee verzen verwijzen naar David, toont vooral hoe men omging met deze teksten.

Vervolgens ontvouwt de psalm zich in twee grote delen, die we verder zullen verkennen:

- verzen 3–11: een gebed om vergeving en een erkenning van schuld;
- verzen 12–19: een blik op nieuw leven en nieuwe schepping.

De psalm wordt afgesloten, in verzen 20-21, met een gebed voor Sion. Alle volken zullen hun offers komen brengen in Jeruzalem en Sion zal hersteld zijn. Sion en Jeruzalem staan hier symbool voor het volk Israël en zelfs veel ruimer: het volk van God. Dat volk zal samenkomen als één volk voor een grote bijeenkomst. De laatste verzen van deze psalm openen een groot toekomstperspectief dat doorheen het Oude Testament naar voor komt: wij zullen allen één volk zijn en samen voor onze God verschijnen. Ze staan hier schijnbaar in tegenstelling met het verlangen van de psalmist in verzen 18 en 19. God wil helemaal geen offers. Het enige aanvaardbare offer voor God, is een gebroken geest, een gebroken en verbrijzeld hart.

De schijnbare tegenstelling wil eigenlijk een nieuwe balans creëren. De verzen suggereren dat de innerlijke houding en de feitelijke daad met elkaar in overeenstemming moeten zijn. De gezindheid van het hart vraagt om de voltooiing in de daad. De profeten hebben het rituele offer niet verworpen maar gerelativeerd. Dit betekent concreet dat offers niet afgeschaft worden, maar als we een offer brengen aan God moeten hart en lichaam met elkaar in overeenstemming zijn.

Deel 1: een bede om vergeving (verzen 3-11)

De psalmist valt meteen met de deur in huis en bidt om barmhartigheid. Het besef van schuld en zonde wordt niet onder tafel geveegd. Integendeel, het komt in het eerste deel van de psalm voortdurend en veelvormig ter sprake.

- Duid alle woorden, zinnen of verzen aan die schuld of zonde suggereren.
- Er wordt gesproken over zonde en schuld, wat betekent dit volgens jou?

51¹ Voor de koorleider. Een psalm van David,
2 toen de profeet Natan hem had bezocht, nadat hij met Batseba geslapen had.

3 Wees mij genadig, God, in uw trouw,
4 u bent vol erbarmen, doe mijn daden teniet,
was mij schoon van alle schuld,
reinig mij van mijn zonden.

5 Ik ken mijn wandaden,
6 ik ben mij steeds van mijn zonden bewust,
tegen u, tegen u alleen heb ik gezondigd,
ik heb gedaan wat slecht is in uw ogen.

7 Laat uw uitspraak rechtvaardig zijn
en uw oordeel zuiver.
Ik was al schuldig toen ik werd geboren,
8 al zondig toen mijn moeder mij ontving,
maar u wilt dat waarheid mij vervult,
u leert mij wijsheid, diep in mijn hart.

9 Neem met majoraan mijn zonden weg en ik word rein,
was mij en ik word witter dan sneeuw.
10 Laat mij vreugde en blijdschap horen:
u hebt mij gebroken, laat mij ook juichen.

11 Sluit uw ogen voor mijn zonden
en doe heel mijn schuld teniet.

In deze tekst, maar ook in het Oude Testament, zijn er drie woorden om zonde of schuld te beschrijven: *pesja*, *awoon* en *chatta*. Deze woorden hebben alle drie een andere betekenis en belichten zo telkens een andere dimensie van zonde en schuld:

- *pesja*: afzondering en revolte tegenover God;
- *awoon*: een vlek, een karikatuur van het mooie;
- *chatta*: fout, misser, het doel missen.

De diepste ernst van de zonde bestaat erin dat ze ingaat tegen God en daarmee ook tegen de aard en bestemming van de mens. In die zin kan men zonde benoemen als 'het doel missen' of 'falen': de mens kan de bestemming die God voor haar/hem heeft, niet bereiken. Wanneer in de vertaling woorden als 'misdoen' of 'misdragen' gebruikt worden, doelt dat meer op het feit dat de mens de relatie met God verbreekt.

Dit alles wreekt zich uiteindelijk. De mens raakt op het verkeerde pad en verwijdert zich van God. Het theologische perspectief dat hier volgt op de zonde, is het 'vonnis' of het 'oordeel' van God. De schuld wordt fysiek voorgesteld, ze wordt een vloek. De psalmist bidt dat het vuil zou worden weggewassen. Hij moet worden gereinigd met een bundel majoraan (hysop). De plant die met dit Hebreeuwse woord bedoeld is, noemen wij vandaag wilde oregano, een therapeutisch kruid waarmee men al sinds de Oudheid wonden verzorgde. Wie in Israël van een huidziekte was genezen, moest zich aan de priester laten zien. Die bracht een offer en besprenkelde de genezene zeven maal met een mengsel waaraan majoraan was toegevoegd (Lev 14,1-7).

Volgens de psalmist is de menselijke schuld zo ingrijpend, dat ze meer is dan een afzonderlijke daad. Eigenlijk wortelt ze in een fundamentele toestand. 'Met schuld belast' zijn mensen geboren (vers 7). God erkent het zelf na de zondvloed en besluit daarom de aarde voortaan te sparen. Immers:

'Het hart van de mens is van jongsaf geneigd tot het kwade.' (Gen 8,21)

Wij, mensen, kennen geen toestand van engelachtige onschuld waarin we Gods liefde niet nodig zouden hebben. Juist dat inzicht, dat heel bevrijdend is en overeenstemt met onze '*condition humaine*' – onze menselijke bestaanswijze –, noemt de psalmist: 'maar u wilt dat waarheid mij vervult' (vers 8). Zo kan degene die bidt, God danken: 'u leert mij wijsheid, diep in mijn hart' (vers 8b).

Deel 2: een nieuwe schepping (verzen 12-19)

In het tweede deel spreekt de psalmist niet meer over zijn schuld. Dat woord komt nog slechts één keer ter sprake en wel met het oog op herstel: 'Dan wil ik verdwaalden uw wegen leren, en zullen zondaars terugkeren tot u' (vers 15). In deel twee horen wij alleen nog zingen over herschepping (vers 12).

- *Wat doet God? Welke werkwoorden staan in dit deel centraal?*
- *Hoe komt God hier naar voor? Welk beeld krijgen we van God?*

12 Schep, o God, een zuiver hart in mij,
 vernieuw mijn geest, maak mij standvastig,
 13 verban mij niet uit uw nabijheid,
 neem uw heilige geest niet van mij weg.
 14 Red mij, geef mij de vreugde van vroeger,
 de kracht van een sterke geest.

15 Dan wil ik verdwaalden uw wegen leren,
 en zullen zondaars terugkeren tot u.
 16 U bent de God die mij redt,
 bevrijd mij, God, van de dreigende dood,
 en ik zal juichen om uw gerechtigheid.
 17 Ontsluit mijn lippen, Heer,
 en mijn mond zal uw lof verkondigen.

18 U wilt van mij geen offerdieren,
 in brandoffers scheidt u geen behagen.
 19 Het offer voor God is een gebroken geest;
 een gebroken en verbrijzeld hart
 zult u, God, niet verachten.

Alleen God kan iets, dat er nog niet is, doen ontstaan. Dat betekent schepping. Het is niet gewoon maken of fabriceren, nee de schepping gebeurt uit het niets, alleen omdat God het wil met zijn krachtig woord (Gen 1). Hij maakt de psalmist, die zijn zonden heeft erkend, nu nieuw (vers 13). Hij schenkt hem een nieuwe geest (vers 12). Nu komt Gods heilige Geest in de mens wonen: een geest die niet wordt weggenomen (vers 13). De mens kan verblijven voor Gods aanschijn (vers 13). Hij heeft 'de kracht van een sterke geest' (vers 14). Hij heeft een hart dat geraakt is (vers 19: 'een gebroken en verbrijzeld hart', '*un coeur brisé et broyé*' vertaalt André Chouraqui).

Het is vanuit de vreugde dat God nieuwe kansen scheidt, dat de psalmist wil zingen: 'ik zal juichen om uw gerechtigheid' (vers 16). De psalmist doet wat wij wellicht te weinig doen: God prijzen en eer brengen. Het is wat we zelf zo nodig hebben: dat iemand ons bevestigt en zegt dat het goed is dat we er zijn. Zou dat ook God geen vreugde kunnen geven? Dat is de kern van het gebed: God lof brengen, in het Hebreeuws: *hallel*, waarvan ons woord halleluja ('Loof de HEER').

Psalm 51 vers per vers

- Vers 1 Voor de voorzanger: de voordracht van de psalm gebeurde voornamelijk door één persoon. De aanwezigen luisterden vooral en zongen eventueel een kort refrein op eenvoudige toon.
- Vers 2 Dit vers brengt 2 Sam 12, 1-15 in herinnering. (Zie deelnemersbundel)
- Vers 3 Wees mij genadig: typisch term van een aantal klaagpsalmen (Ps 51, 56 & 57)

- Vers 4** 'Wassen': wordt bijna altijd letterlijk gebruikt wanneer het gaat over het rituele wassen. 'Zonde': staat hier voor morele zonde. De bekommernis is hier niet de rituele onreinheid, maar de morele.
- Vers 5 + 6** De psalmist is zich bewust van zijn wandaden (zie v3b) en van zijn zonden. Het wezen van de zonde wordt in vers 6 duidelijk: het is handelen tegen God. Natuurlijk kunnen we ook tegen mensen zondigen. Deze twee verzen kunnen we linken aan 2 Sam 12-13 waarin David erkent gezondigd te hebben tegen de Heer (door te zondigen tegen een mens).
- Vers 7 + 8** De algemene zondigheid is een vast gegeven in het OT (Zie Gen 3). De psalmist wil hiermee zeggen dat de mens zo geboren is. De slechtheid is aanwezig vanaf het ogenblik dat hij werd ontvangen door zijn moeder. Ontvangen: de seksuele daad maakt onrein, maar is niet zondig. De psalmist wil voor God zijn zondigheid, die hij van nature bezit, tot uitdrukking brengen.
- Vers 9** Majoraan wordt gebruikt voor rituele besprenkelingen. Dit roept het beeld van genade op. Het wit maken als sneeuw is 'zich van zonde vrij maken'.
- Vers 10 + 11** 'Vreugde en blijdschap' is hier te verstaan als feestvreugde. De psalmist vraagt dat na zijn beproeving en lijden er vreugde mag zijn. Vers 11 verwijst sterk naar vers 3.
- Vers 12 + 13** 'Een zuiver hart': niet vermengd of bezoedeld zijn met onreinheid. 'Scheppen' bara: het is door Gods kracht dat (her)scheppen mogelijk is. De psalmist vraagt een goddelijke interventie en om de 'heilige geest'. Deze geest is de kracht die in de mens werkt en dat ons in staat stelt ons te verbinden met God.
- Vers 14 + 15** 'Vreugde' (vers 10): de psalmist verheugt zich om de vreugde die God hem zal schenken. In vers 15 wil de zondaar, dankzij Gods genade, andere zondaars bekeren en hen op het rechte pad terugbrengen.
- Vers 16** Er wordt gesproken over de bloedschuld. Schrijft men de psalm aan David toe dan kan men hier denken aan de moord op Uria. Toch is het een bizarre plaats om deze schuld te vermelden. De psalmist vraagt om gevrijwaard te worden van de straf. De gerechtigheid van God wordt hiervoor ingeroepen.
- Vers 18** De psalmist gelooft niet in het afkopen of zichzelf vrijkopen van schuld door middel van een offergave. Hij verwerpt de offercultus niet, maar hecht er geen waarde aan wanneer deze louter dient als ceremonie zonder uitdrukking te zijn van een innerlijke stemming.
- Vers 19** We vernemen wat een waar 'offer' aan God is: een gebroken en verbrijzeld hart.

- Vers 20 + 21 Deze verzen zijn wellicht een latere toevoeging. De psalmist drukt twee wensen uit:
- De muren van Jeruzalem moeten hersteld worden (ballingschap)
 - Er zullen 'juiste' offers worden opgedragen. (Innerlijke & uiterlijke offer zijn op elkaar afgestemd)

DE BAND MET DE LITURGIE

Liturgie en gebed

De psalmen zijn altijd bedoeld als gebeden van, door en voor de gemeenschap. Ook vandaag bidt de Kerk ze nog elke dag. Dit gebed noemen we het getijdengebed. Dit gebed is door en door Bijbels. Ook psalm 51 krijgt hier een plaats. Elke morgen opent de eerste gebedsdienst van de dag met vers 17:

Heer, open mijn lippen,
en mijn mond zal uw lof verkondigen.

Het vers wordt gezongen op het einde van de nacht en aan het begin van de dag. De gehele psalm wordt vervolgens in het getijdengebed op vrijdagmorgen als eerste gebeden. Hiermee suggereert de liturgie om de psalm te bidden bij de overgang van duisternis naar licht en op vrijdag bij de gekruisigde onder het kruis. Het is dan ook zeer sterk dat juist op Goede Vrijdag in het morgengebed deze psalm gebeden wordt met volgende antifoon erbij:

‘God heeft zijn eigen Zoon niet gespaard, voor ons allen heeft Hij Hem overgeleverd.’

Veertigdagentijd

In de eucharistieviering van Aswoensdag wordt psalm 51 gezongen bij de intredeprocessie. Hij leidt ons als het ware de veertigdagentijd binnen. De veertigdagentijd is bedoeld als voorbereidingstijd op Pasen. Deze tijd binnengaan met deze psalm zegt veel over wat ons in die tijd te wachten staat. We mogen onze relatie met die ontfermende God vernieuwen en reinigen van al het ‘vuil’ dat er in het afgelopen jaar op gekomen is.

Niet alleen is psalm 51 een centrale boetepsalm binnen het boek der psalmen, ook daarnaast is hij uniek. Hoe meer we God loven, hoe meer we besef krijgen van onze zonde of af-zonde-ring van God. In de veertigdagentijd gaan we door gebed, vasten en solidariteit op zoek naar hoe we God in zijn grote barmhartigheid kunnen vinden. Vers 3 belooft ons dat we reeds onder zijn ontferming mogen leven. Psalm 51 opnemen in ons gebed tijdens de veertigdagentijd leert ons open te staan voor het nieuwe dat gaat komen. Dezelfde beweging zien we in het op weg gaan naar Pasen. Veertig dagen lang bereiden we ons voor om op Pasen een zuiver ‘halleluja’ te zingen voor de Heer, die onze lippen heeft geopend door gebed, vasten en solidariteit.

- *Kan deze psalm je helpen in jouw persoonlijk gebed?*
- *Ervaar je deze in veertigdagentijd, een periode van boete en inkeer, ook de barmhartigheid van God?*

DE BAND MET HET LEVEN

Psalm 51 is niet gemakkelijk. We spreken vandaag de woorden zonde en schuld niet graag meer uit. Dat een mens onder Gods oordeel moet leven, strookt niet met het beeld van een liefdevolle Vader die naar ons omziet. Is dat een reden om deze psalm uit ons leven te bannen? De psalmist inspireert ons nog steeds! Even eenvoudig als indringend leert hij ons dat onze onmacht en onwil niet enkel een noodlot vormen, maar ook de gelegenheid en de kans geven om Gods liefde heel sterk te ontdekken. De psalm geeft ons zelfs enkele zeer belangrijke tips mee:

- Het perfectionisme wordt aan de kaak gesteld. De mens is inderdaad beperkt en zondig. Dit is geen vloek, maar hoort bij ons menszijn. De psalmist aanvaardt hier de grenzen van de menselijke mogelijkheden.
- De psalm spreekt van een groot godsvertrouwen. Dat vertrouwen is de basis van onze relatie met God. Deze relatie geeft de mens vreugde en schenkt vrijheid.

De psalm nodigt ons uit om nuchter in het leven te staan en eerlijk te zijn voor God. Hij verbergt niets en waagt het om vergeving te vragen. Het is die houding die ervoor kan zorgen dat we van deze psalm gaan houden. We worden door de psalmist uitgenodigd los te komen van onszelf en te hopen op een nieuwe schepping. Het vertrouwen van de psalmist op Gods vernieuwing, zijn vergiffenis, de kracht van zijn geest en op zijn blijvende bezieling is aanstekelijk.

Pater Benoît Standaert osb verwoordt het als volgt:

‘Een biddend hart zal dus nooit ver van de woorden van psalm 51 verwijlen: de psalm bezit de kracht om het zuiverste gebed in een hart vrij te weken en dit hart te brengen tot de diepste en hoogste vormen van rouw en lof, van vermorzeling en dankzegging, van sterke inkeer en van brede, blijde zending.’

Zowel de psalmist als de liturgie nodigen ons uit om psalm 51 niet zomaar aan de kant te schuiven. De psalm biedt vandaag nog steeds kansen. Ook Jezus zelf zal deze psalm gebeden hebben. Hij heeft deze psalm voorgeleefd en in vele parabels mogen we dat nieuwe begin van Godswege reeds proeven en smaken.

Deze psalm en de eeuwen van christelijk leven voeren ons tot het hart van Jezus' evangelie. Dat geldt voor jong en oud. Het goede nieuws is dat God ons aanvaardt zoals we zijn. We zijn van Hem, met al onze tekorten. Dat aanvaarden is onze hoogste prioriteit en Christus' diepste wens. Van die vergiffenis in Christus werd Paulus de onvermoeibare heraut:

‘Wij smeken u in Christus' naam:
laat u met God verzoenen.’ (2Kor 5,20)

Wellicht is dit het moeilijkste en meteen het mooiste van ons geloof. Moeilijk, omdat het ons confronteert met onze onmacht en onze schuld. Maar mooi, omdat het ons laat vermoeden hoe onvoorwaardelijk de liefde van Christus wel moet zijn.

Geen wonder dat iemand als Dietrich Bonhoeffer er zo voor pleitte om regelmatig de zonde te belijden:

‘ ‘Het oude is voorbijgegaan.’ Waar met de zonde gebroken is, daar is bekering. Biecht betekent bekering. ‘Zie, het nieuwe is gekomen’ (2Kor 5,17). Zoals de eerste leerlingen op Jezus’ oproep alles achter zich lieten en Hem volgden, zo laat de christen in de biecht alles achter zich en volgt. Biecht betekent navolging. Het leven met Jezus Christus en zijn gemeente is begonnen. De macht van de zonde is gebroken.’

Is het niet Christus zelf die smeekt om zijn hulp te aanvaarden en om ons aan zijn vergiffenis toe te vertrouwen? We mogen God ontmoeten als een God die barmhartig is voor het rouwmoedige hart.

Persoonlijke verwerkingsopdracht:

- *Wat heb jij Jezus te bieden?*
- *Wat wil je graag aan hem afgeven?*
- *Wat wil je hem graag zeggen?*

“Iets ben je vergeten”

‘De heilige Hiëronymus in gebed’, Jheronimus Bosch, ca 1482 (MSK Gent)

André Louf vertelt in *Inspelen op genade* over Hiëronymus als volgt:

‘Als de mens oprecht en met de woorden van psalm 51 erkent dat hij fouten maakt, dat hij van de weg van God afwijkt en het doel mist, dan is God barmhartig. Hij is er altijd voor ons en wacht op ons. Dat vertelt ook de volgende, ontroerende legende over Hiëronymus als jonge kluizenaar. Met zijn jeugdige ijver had hij zich op de ascese toegelegd, maar in de woestijn botste hij op het zwijgen van God.

Al zijn edelmoedige inspanningen ten spijt, kwam er uit de hemel helemaal geen antwoord meer. Hiëronymus had de moed verloren. Wanneer had hij de bal misgeslagen? Waar lag de oorzaak van deze kortsluiting met God? En hoe kon hij weer aansluiting krijgen op de genade?

Zo piekerde Hiëronymus verder, toen hij plotseling een kruisbeeld bemerkte, dat zich was komen opstellen tussen de dorre takken van een dode boom. Hiëronymus wierp zich op de grond neer en klopte met een fors en weids gebaar op zijn borst.

Het duurde niet lang of Jezus verbrak de stilte en sprak Hiëronymus vanaf zijn kruis toe: ‘Hiëronymus’, zei Hij, ‘wat heb je me te geven? Wat krijg ik van je?’

Alleen al die stem van Jezus sprak Hiëronymus weer moed in, en hij dacht onmiddellijk na wat hij zijn gekruisigde vriend wel zou kunnen aanbieden. ‘De eenzaamheid, Heer,’ antwoordde hij, ‘waarmee ik zit te worstelen.’

‘Uitstekend, Hiëronymus,’ antwoordde Jezus, ‘en dank je zeer. Je hebt inderdaad je best gedaan. Maar heb je Me nog meer te geven?’ Hiëronymus twijfelde er geen ogenblik aan of hij had Jezus nog veel meer te bieden. ‘Natuurlijk, Heer,’ hernam hij, ‘mijn vasten, honger en dorst: ik eet pas na zonsondergang!’

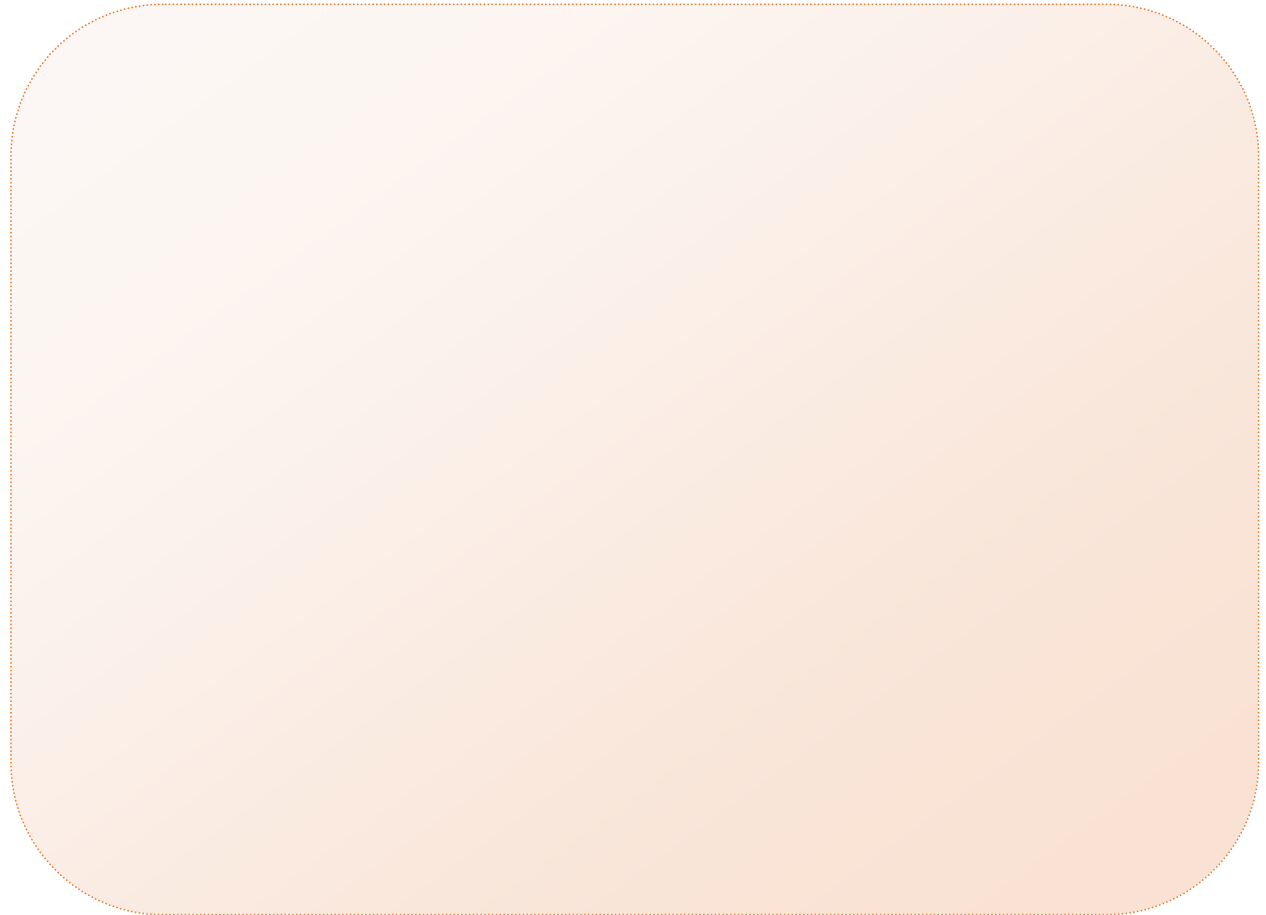
En opnieuw antwoordde Jezus: ‘Uitstekend, Hiëronymus, en dank je zeer. Ik weet het: je hebt écht je best gedaan. Maar heb je Me nog meer te geven?’

Opnieuw bedacht Hiëronymus wat hij nog aan Jezus zou kunnen geven. En achtereenvolgens kwam hij aandraven met zijn nachtwaken, zijn lang psalmgebed, zijn studie van de Bijbel dag en nacht, het celibaat waarop hij zich zo goed en zo kwaad als het ging probeerde toe te leggen, het gebrek aan comfort, de armoede, de meest onvoorziene gasten die hij zonder tegenpruttelen en met een niet al te nors gezicht probeerde te ontvangen, de hitte van de dag tenslotte en de kilte van de nacht.

Telkens wenste Jezus hem geluk en bedankte Hij. Hij wist het al lang: Hiëronymus bedoelde het toch zo goed. Maar telkens opnieuw ook, met een monkel om de lippen, drong Hij nog verder aan en eiste meer: ‘Hiëronymus, heb je Me soms niet nog meer te geven?’

Ten lange laatste had Hiëronymus alles opgesomd wat hij aan goede werken uit zijn geheugen had kunnen bijeenharken, en toen Jezus een laatste keer dezelfde vraag stelde, bleef er hem niets anders meer over dan ten einde raad en bijna ontmoedigd tegen te sribbelen: ‘Heer, ik heb toch alles gegeven. Er blijft me helemaal niets over.’ Toen hernam Jezus – en het werd doodstil in de kluis en in de ganse Woestijn van Juda – en sprak: ‘Toch wel, Hiëronymus, iets ben je vergeten: geef me ook je zonden, dat ik ze moge vergeven.’”

- Duid in het rood aan wat je raakt.
 - Duid in het groen aan wat je niet goed begrijpt.
 - Duid in het blauw aan waarover je graag verder in gesprek wil gaan.
- We leggen kort aan elkaar voor wat ons getroffen heeft, enz.

Bronnen

Dietrich Bonhoeffer, *Gemeenschapsleven*, in *Verborgen omgang*, Baarn, 2003

Benoît Standaert, *Leven met de psalmen*, Tielt, 2006

André Louf, *Inspelen op genade. Over God-zoeken*, Tielt, 1984, p.194-196

Nico Tromp, *Psalmen 51-100*, Belichting van het Bijbelboek, KBS/VBS, p.11-20

Leestip: Bijbelteksten die het offer relativeren:

1 Sam 15,22; psalm 50,8.14; Jes 1,13; Jer 7,21-22; Hos 6,6; Am 5,21; Micha 6,6;

die de waarde van berouw benadrukken:

psalm 34,16; Jes 57,15; Ezech 6,9

GEBEDSMOMENT

Openingsvers

God kom mij te hulp,

Heer haast u mij te helpen.

Eer aan de Vader en de Zoon en de heilige Geest.

Zoals het was in het begin en nu en altijd en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Moment van inkeer en openingslied

1. Wij zoe - ken hier uw aan - ge - zicht. God,
2. Om al - les wat U te - gen - spreekt, een
3. Uw Zoon heeft ons de weg ge - baand. Wij

1. houd uw oog op ons ge - richt:
2. we - reld waar uw Naam ont - breekt:
3. zul - len vol ver - trou - wen gaan:

1. Ky - ri - e e - lei - son!
2. Ky - ri - e e - lei - son!
3. Ky - ri - e e - lei - son!

Psalm 130

Antifoon: Uit de diepte roep ik, Heer.

1 Uit de diepte roep ik, Heer,
2 luister naar mijn stem.
 **Wil aandachtig horen
 naar mijn smeekgebed.**
3 Als Gij zonden blijft gedenken,
 Heer, wie houdt dan stand?
4 **Maar bij U vind ik vergeving,
 daarom zoekt mijn hart naar U.**
5 Op de Heer stel ik mijn hoop,
 op zijn woord vertrouw ik.
6 **Gretig zie ik naar Hem uit,
 meer dan wachters naar de ochtend.**
 Meer dan wachters naar de ochtend
7 hunkert Israël naar Hem.
 **Want de Heer is steeds barmhartig,
 zijn genade onbeperkt.**
8 Hij zal Israël verlossen
 van zijn ongerechtigheid.
 **Eer aan de Vader en de Zoon
 en de heilige Geest.**
 **Zoals het was in het begin en nu en altijd
 en in de eeuwen der eeuwen. Amen.**

Antifoon herhalen

Lezing van de dag

(voor groepen die 's avonds samenkomen:) Lofzang van Simeon

Antifoon: Bewaar ons, Heer, als wij waken; bescherm ons, als wij slapen; dan zullen wij waken met Christus en rusten in vrede.

29 Laat nu, Heer, volgens uw woord
 uw dienaar in vrede heengaan.
30 **Mijn ogen hebben uw heil aanschouwd**
31 **dat Gij hebt bereid voor de volken:**
32 Het licht dat voor alle heidenen straalt,
 de glorie van Israël uw volk.
 **Eer aan de Vader en de Zoon
 en de heilige Geest.**
 **Zoals het was in het begin en nu en altijd
 en in de eeuwen der eeuwen. Amen.**

Antifoon herhalen

Onze Vader

Slotgebed

Heer Jezus Christus, Gij zijt zachtmoedig en nederig van hart. Gij legt uw volgelingen een zacht juk op en een lichte last. Aanvaard ons gebed en het werk van deze dag en geef ons rust, zodat wij morgen weer beschikbaar zijn voor U, die leeft en heerst in de eeuwen der eeuwen.

Amen.

Loven wij de Heer

Wij danken God.